

Kompensationsopdræt i miljøudvalget

Der afholdes åbent samråd i Miljø- og Fødevareudvalget onsdag den 29. marts 2017. I mødets dagsorden anføres følgende:

”Udvalget har bedt ministeren redegøre for, om ministeren kan garantere, at de kompenserende virkemidler kan sikre det miljømæssige råderum, som udvidelsen af havbrugsproduktionen nødvendiggør ...”

I den forbindelse er det afgørende at vide, hvordan det gik med de 3 forsøg med kompenserende virkemidler, som hidtil er gennemført i Danmark i et naturligt miljø.

”Miljømuslinger - Muslinger som supplerende virkemiddel”

Dette udviklingsprojektet blev gennemført i Skive Fjord og blev styret af DCE. Skive Fjord er en del af et fjordsystem med ringe vandudveksling med den øvrige Limfjord. Vandet i fjorden har et højt indhold af næringssalte og alger, ligesom der er store koncentrationer af organisk stof i sedimentet i hele Skive Fjord. Her gennemførte Dansk Skaldyrcenter, Aarhus Universitet og Syddansk Universitet i 2010-2011 et fuldskalaforsøg med kompensationsopdræt af muslinger. Det viste, at kompensationsopdræt her på et år kan fjerne 10-16 tons kvælstof (N) og 0,5-0,7 tons fosfor (P) svarende til 0,6-0,9 t N pr. ha pr. år og 0,03-0,05 t P pr. ha pr. år. Udviklingsprojektet bedømmes i den afsluttende rapport som vellykket.

- http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/NLK/Notat_Miljoemuslinger_april_2013.pdf

”Anvendelsesmuligheder for produkter fra integreret blåmusling og havbrugsproduktion”

Dette udviklingsprojektet blev gennemført i Storebælt ud for Reersø, og blev styret af Dansk Akvakultur. Farvandet er præget af stor vandudskiftning og relativt åben placering af et muslingebrug. Her gennemførte GEMBA Seafood Consulting A/S, Musholm A/S og Dansk Akvakultur finansieret af EU og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri et fuldskalaforsøg i 2012 og 2013 med kompensationsopdræt af muslinger. I 2012 blev der høstet 90 tons, heraf blev 80 tons udlagt i banker i Storebælt. I 2013 tegnede produktionen lovende, men i midten af august 2013 mistedes en stor mængde muslinger på grund af edderfugle ved anlægget. Størrelsen af høsten i 2013 er ikke noteret i afslutningsrapporten fra 2013.

- http://www.kombiopdraet.dk/media/6430/integreret_bl_musling_havbrug_rapport_13-5.pdf

”KOMBI-Opdræt - Kombinationsopdræt af havbrugsfisk, tang og muslinger til foder og konsum”

Dette udviklingsprojektet blev gennemført tæt på kysten ud for munden af Horsens Fjord og blev styret af Dansk Akvakultur. Farvandet er relativt åbent og med en ret god vandudskiftning. Her gennemførte Dansk Akvakultur, Orbicon, DTU Miljø, DTU Fødevareinstituttet, Hjarnø Havbrug, DHI og 999 et fuldskalaforsøg i 2012-2015 med kompensationsopdræt af muslinger og tang. Forsøget blev afholdt som GUDP-projekt med et samlet budget på 14 mill. kr.

Hjarnø Havbrug fik i maj 2014 miljøgodkendelse til et nyt havbrug ved Endelave med bl.a. et vilkår om, at 100 % af det ”tabte” kvælstof og fosfor skulle opsamles i fangkulturer (muslinge- og tangopdræt), og at denne opsamling skulle dokumenteres. Dette er aldrig sket. Det lykkedes heller ikke at bane vejen for operationel og økonomisk bæredygtig anvendelse af muslinger dyrket ved fangkultur pga. søstjerner og edderfugle. Tangproduktion fungerede ikke som en effektiv kvælstoffangkultur. Den afsluttende rapport nævner intet om opsamlet kvælstof og fosfor gennem den treårige forsøgsperiode med kompensationsopdræt.

- <http://www.danskakvakultur.dk/media/13659/KOMBI-Rapport-okt-2015--final.pdf>

Konklusionen må blive, at forsøg med kompensationsopdræt med muslinger lykkedes i den delvist lukkede Skive Fjord med højt indhold af næringssalte og alger, men at tilsvarende forsøg med muslinger i åbent hav i Storebælt og ud for Horsens Fjord ikke kom til at fungere trods stor indsats over henholdsvis 2 og 3 år. Tangkultur viste sig uanvendelig til opsamling af næringssalte. Det indebærer, at det ikke er muligt for tilsynsmyndigheden at beregne størrelsen af de anlæg, der er nødvendige for at opsamle udledningerne af

kvælstof og fosfor fra de havbrug i åbent hav, som der søges miljøtilladelse til. De indhøstede erfaringer viser, at det ikke giver nogen mening at satse på udvikling af den nødvendige teknologi, samtidig med at driften af de tilknyttede nye havbrug er i gang.

Selv hvis den nødvendige teknologi til kompensationsopdræt var udviklet, ville de tilknyttede havbrug fortsat være en alvorlig miljømæssig belastning for det omgivende havmiljø. Lovforslaget L 111 kræver ikke fuld kompensation for kvælstof og slet ikke for fosfor ved nye havbrug. Kvælstof og fosfor fra havbrug tilføres havvandet om sommeren, når tilførslerne fra land via åer er lav, og solen er kraftig. Det indebærer ekstra mange alger i havvandet. Kobber fra imprægneringen af burenes net er giftigt i havvandet. Medicin til fiskene ender også i havvandet. Afføring og foderspild fra fisk og afføring fra muslinger bidrager til iltsvind. Dertil kommer, at meget store anlæg langs kysten og måske længere til havs beslaglægger store havområder, der hindrer anden anvendelse. Samtidig skæmmer havbrug og kompensationsanlæg den eneste autentiske natur, som vi har i Danmark, nemlig kysten og det åbne hav.

Dertil kommer de 800 tons kvælstof, som det politisk er aftalt, at der er miljømæssigt råderum for i Kattegat til havbrug. Hertil kommer 100 tons fosfor, som uundgåeligt vil blive udledt samtidigt fra havbrugene. Det viser "Standardproduktionsbidraget pr. ton ørred", angivet i 2015 af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Der gives ingen rational forklaring på eksistensen af dette såkaldte miljømæssige råderum. Resultatet af den politiske aftale bliver, at de havbrug, som omfattes af dette råderum, friholdes for krav om kompensationsopdræt og dermed frit kan belaste havmiljøet på et tidspunkt, hvor vi indenfor det næste årti skal reducere vore udledninger kraftigt efter krav fra EU.

Anders Grosen
EndelaveGruppen
Brummersvej 12, Vejle

grosenvejle@gmail.com / 29 88 94 06